

Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики

**Матеріали
XVII Міжнародної науково-практичної конференції**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
АСОЦІАЦІЯ МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ
КОЛЕГІЯ ЮРИСТІВ З МОРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ

«Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики»

Матеріали
XVII Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса – 2024

УДК 341.225(082)

ББК 67.912.412

М 432

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Навчально-наукового інституту морського права та менеджменту Національного університету «Одеська морська академія» від 28 травня 2024 р. (протокол № 10).

Редакційна колегія: Міусов М.В., д.т.н., проф. (голова редколегії); Голіков В.А. д.т.н., проф.; Шемякін О.М., д.ю.н., проф.; Примачов М.Т., д.е.н., проф.; Савінова Н.А. д.ю.н., с.н.с.; Сотниченко Л.Л., д.е.н., доцент; Доннікова І.А., д.ф.н., доцент; Ковбан А.В., к.ю.н., доцент; Скоробагатько А.В., д.ю.н., доцент; Степанов С.В., к.ю.н., доцент та інші.

Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики: Матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції НУОМА. – Одеса: НУОМА, 2024 – 175 с.

У збірник увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики», що відбулась в Національному університеті «Одеська морська академія» 26 квітня 2024 р.

Видання містить аналіз актуальних проблем ефективного правового регулювання та управління в сфері використання морегосподарського комплексу та інфраструктури в умовах війни та миру. Пропонуються дослідження окремих аспектів історії морського права, міжнародних економічних відносин, стратегічного управління на підприємствах і організаціях морського та річкового транспорту.

УДК 341.225(082)

ББК 67.912.412

Надані учасниками матеріали надруковані із збереженням авторської редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів.

© Національний університет «Одеська морська академія», 2024

Палько В.І.

Особливості стратегії державної міграційної політики України у сфері запобігання нелегальної міграції 157

Скоробагатько А.В.

Міжнародний захист трудових прав моряків як складова морської безпеки ... 161

Stakhov A.

Challenges and prospects for the development of the maritime trade market in conditions of asymmetry 165

Степанов С.В.

Сучасний стан захисту національного товаровиробника, як необхідної складової економічної безпеки держави..... 168

Liliia Timofieieva.

Provisions of the international documents connected with protection from the marine pollution..... 171

визначають необхідні норми та стандарти (у тому числі етичні) поведінки людей. Відмінною особливістю ділових комунікацій є те, що вони не мають самостійного сенсу, не є самоціллю, а є засобом досягнення будь-яких інших цілей.

Знання правил ділового спілкування і застосування їх на практиці це є інвестування у власний професійний імідж. Основою будь яких правил поведінки для конкретних ситуацій є те, що в спілкуванні повинні бути перш за все ввічливість і повага до співрозмовників.

Список використаних джерел:

1. The Importance of Communication in Business Management. The 7th International Scientific Conference on Employment, Education and Entrepreneurship. 2018. URL: [\(PDF\) The Importance of Communication in Business Management \(researchgate.net\)](https://www.researchgate.net/publication/328111111)
2. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування: навч. посібник / Кубрак О. В. Суми: ВДТ “Університетська книга”, 2002. 288 с.
3. Лесько О.Й. Етика ділових стосунків. Вінниця: ВНТУ, 2011. 309 с.

Палько В.І.

*к.ю.н, доцент, доцент кафедри загальноправових дисциплін,
Національного університету «Одеська морська академія»*

**ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ НЕЛЕГАЛЬНОЇ
МІГРАЦІЇ**

В умовах глобальної інтенсифікації міграційних процесів, активної участі населення України в таких процесах зростає необхідність ефективного державного регулювання в зазначеній сфері, яке є передумовою використання позитивного потенціалу міграції з метою розвитку, мінімізації її негативних наслідків, забезпечення прав і свобод мігрантів та усього населення.

Внаслідок того, що Україна одночасно є державою походження, призначення та транзиту мігрантів, територією різнохарактерних, різноспрямованих та різномасштабних міграційних потоків, забезпечення державного регулювання у сфері міграції є складним завданням, розв’язання якого потребує комплексного, системного підходу, належного фінансування, кадрового та наукового забезпечення.

Широкомасштабна військова агресія, розпочата 24 лютого 2022 р. Російською Федерацією проти України, спричинила масовий виїзд населення за межі країни.

Мільйони громадян України отримали тимчасовий притулок у державах - членах Європейського Союзу. Більшість українців, які покинули Батьківщину у зв'язку з широкомасштабною військовою агресією, розпочатою 24 лютого 2022 р. Російською Федерацією проти України, мають членів родини, які залишилися в Україні. З одного боку, це може стати вагомим стимулом для повернення, а з іншого – можливістю для членів родини возз'єднатися в подальшому із своїми рідними за кордоном.

У зв'язку з цим удосконалення міграційної політики повинно бути одним із пріоритетів державної міграційної політики.

Міграційна політика необхідна як для мінімізації спричинених міграцією ризиків, так і для використання значного позитивного потенціалу міграції в інтересах національного розвитку.

Міграційна політика – це система правових, фінансових, адміністративних і організаційних заходів держави і недержавних установ щодо регулювання міграційних процесів з позицій міграційних пріоритетів, кількісного і якісного складу міграційних потоків, їх соціальної, демографічної та економічної структури.

Питання державної міграційної політики регулюються Концепцією державної міграційної політики, яка затверджена Указом Президента України від 30 травня 2011р.[1].

Державна міграційна політика – це сукупність заходів, які здійснюються державою з метою регулювання міграційних процесів, створення умов для реалізації інтелектуального і трудового потенціалу мігрантів, побудови демографічного правового суспільства, забезпечення належного соціально-економічного та демографічного розвитку, дотримання принципів захисту національних інтересів, безпеки і територіальної цілісності України.

Державна міграційна політика формується за такими основними принципами:

1) забезпечення кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, свободи пересування, вибору місця проживання, права вільно залишати територію України, за винятком обмежень, встановлених законодавством, а також права в'їжджати в Україну громадянам України;

2) забезпечення державної безпеки та національних інтересів, а також загальнодержавних підходів у проведенні міграційної політики;

3) захист прав і свобод та законних інтересів громадян України, іноземців і осіб без громадянства, недопустимість створення для них безпідставних пільг

чи переваг, які б ставили їх у привілейоване становище порівняно з громадянами України;

4) взаємодія та координація діяльності органів виконавчої влади і громадських організацій у сфері міграції на державному та міжнародному рівнях;

5) рівноправна співпраця України з державами-партнерами з питань міграційних процесів шляхом підтримання взаємовигідної співпраці за загальновизнаними принципами та нормами міжнародного права.

Важливе значення має Стратегія державної міграційної політики на період до 2025 року, яка затверджена розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017[2].

Стратегія спрямована на привернення уваги до міграційних проблем, згуртування суспільства з метою їх розв'язання, забезпечення взаємозв'язку міграційної політики з іншими сферами діяльності держави, перехід від політики реагування на внутрішні та зовнішні виклики у сфері міграції до політики прогнозування та попередження; враховує необхідність правового врегулювання і практичного вирішення проблемних питань, зумовлених та загострених широкомасштабною військовою агресією, розпочатою 24 лютого 2022 р. Російською Федерацією проти України.

Протягом останнього десятиліття нерегульована міграція іноземців в Україну та через Україну стала частиною загального процесу міграції.

Нерегульована міграція – це переміщення людей з порушенням правових норм країн їхнього походження, транзиту чи призначення. Відповідно мігрант у нерегульованому статусі є іноземцем, який в'їхав у країну незаконно (з використанням недійсних або фальшивих документів, поза пунктом пропуску через кордон), перебуває на території держави з порушенням встановлених правил (залишається попри те, що дозволений термін перебування завершився), має право на перебування, проте працює без належних дозволів.

В міжнародних документах та нормативно-правових актах вживається також термін незаконна(нелегальна) міграція – це ситуація, коли люди нелегально перетинають кордони своєї держави, країни, через яку вони завжди проходять транзитом, та країни, до якої вони їдуть, або порушують законне перебування у країні, до якої вони легально прибули.

Відповідно до п.14 частини1 статі 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» нелегальний мігрант – це іноземець або особа без громадянства, які перетнули державний кордон поза пунктами пропуску або в пунктах пропуску, але з уникненням прикордонного контролю і невідкладно не звернулися із заявою про надання статусу біженця чи отримання притулку в Україні, а також іноземець або особа без громадянства,

які законно прибули в Україну, але після закінчення визначеного їм терміну перебування втратили підстави для подальшого перебування та ухиляються від виїзду з України [3].

Проблема нерегульованої міграції залишається актуальною, оскільки впливає на безпеку держави, її міжнародні відносини та може загостритися в умовах широкомасштабної військової агресії, розпочатої 24 лютого 2022 р. Російською Федерацією проти України, відсутності можливості здійснення контролю на значній ділянці державного кордону.

Так у 2021 році спостерігається тенденція до зростання виявлених всередині держави та на її кордонах кількості нелегальних мігрантів. У 2020 році територіальними органами ДМС України виявлено 4,2 тис. нелегальних мігрантів, в у 2021 році- 8.4 тис. таких осіб.

Починаючи з 2022 року спостерігалася тенденція до постійного скорочення числа нелегальних мігрантів, затриманих на кордоні, а також виявлених в державі. У 2022 році виявлено 5,1 тис. нелегальних мігрантів, а в 2023 році уже-3,4 тис. таких осіб [4].

У сфері запобігання нелегальній міграції необхідно ефективно використовувати систему видачі віз та можливості консульських установ для управління міграцією. Візовий режим є одним із заходів контролю і спрямований на сприяння законній міграції та протидії нелегальній міграції, забезпечення державної безпеки та громадського порядку.

Для ефективного використання можливостей консульських установ України щодо здійснення попереднього контролю та оцінки ризиків нелегальної міграції необхідно:підвищити якість тренінгів для працівників консульських установ України з питань виявлення сфальсифікованих документів та потенційних нелегальних мігрантів;поліпшити взаємодію ДМС з консульськими установами України щодо виявлення підроблених документів.

Доцільно запровадити також належний механізм та програми регуляризації нелегальних мігрантів. Регуляризація (легалізація, міграційна амністія) – це державна програма, відповідно до якої держава дає можливість іноземцям, які перебувають в ній з порушенням законодавства, отримати законний статус. Світовий досвід у сфері міграції представляє регуляризацію як дієвий інструмент міграційної політики.

Список використаних джерел:

1. Концепція державної міграційної політики. Схвалено Указом Президента України від 30 травня 2011 року № 622/2011. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/622/2011>.

2. Стратегія державної міграційної політики на період до 2025 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 482-р. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80>

3. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства 22 вересня 2011 року № 3773-VI: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 19-20, ст.179

4. Показники діяльності ДМС України за 2020 – 2023 роки.[Електронний ресурс]. – режим доступу: <https://dmsu.gov.ua/diyalnist/statistichni-dani.html>

Скоробагатько А.В.

*д.ю.н., доцент, завідувач кафедри загальноправових дисциплін
Національний університет «Одеська морська академія»*

МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ТРУДОВИХ ПРАВ МОРЯКІВ ЯК СКЛАДОВА МОРСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Забезпечення прав і свобод людини сьогодні є однією з першорядних проблем усіх демократичних держав. Одним з невід’ємних прав людини є право на працю, що визначено як у багатьох універсальних, так і в регіональних договорах із захисту прав людини. Зокрема, у Загальній декларації прав людини 1948 р., Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права 1966 р., Європейській соціальній хартії (1961 та 1996 рр.) закріплено основні трудові права, а також встановлено гарантії прав працівників. Найбільшою ж групою спеціальних нормативно-правових актів, що регулюють умови праці, є конвенції та рекомендації Міжнародної організації праці (МОП). Україна, як демократична країна, яка є членом Ради Європи, приєдналася до низки міжнародних договорів в яких визначено мінімальні стандарти захисту прав і свобод, у тому числі й право на працю та її охорону.

Варто звернути увагу на те, що вище згадані міжнародні нормативні акти також у повній мірі впливають на визначення прав і стандартів у сфері зайнятості на морі, на регулювання праці моряків. Взагалі ж, як вірно згадується у фахових публікаціях, за своєю природою, умови роботи моряків є настільки характерними, що потребують міжнародного правового регулювання, об’єднання спільних зусиль урядів, підприємців та представників профспілок для досягнення соціальної справедливості та встановлення єдиних стандартів у сфері трудових відносин. Такий підхід є вірним, оскільки діяльність на морі має суттєву специфіку, позаяк виконання трудової функції моряками в основному